

1. Název školního vzdělávacího programu:

Školní vzdělávací program pro školní družinu při Základní škole a Mateřské škole, Lužany, okres Jičín

Motivační název ŠVP ŠD:

HRAVÁ DRUŽINA - učíme se hrou

"Podstata hry není ve vítězství, ale ve hře samotné" Jack London

ŘEDITELKA ŠKOLY : Mgr. Monika Tringelová

ZŘIZOVATEL ŠKOLY : Obecní úřad Lužany
Lužany 144
507 06 Lužany

KONTAKTY ZŠ : Základní škola a Mateřská škola, Lužany,
okres Jičín
Lužany 155, 507 06 Lužany

telefon: 730891194
web: <http://www.zsluzany.cz>
e-mail: zs.luzany@email.cz
IČO: 70981868
Platnost dokumentu od: 1.9.2014
verze 2

2. Obecná charakteristika ŠD

Školní družina je součástí Základní školy a Mateřské školy, Lužany, okres Jičín. Nachází se v prvním poschodí budovy školy. Zde probíhá odpolední družina. Ranní družina je z provozních důvodů přístupna jen žákům dojíždějícím, kteří ji tráví ve třídě MŠ. Školní družina má jedno oddělení, s kapacitou 25 dětí. ŠD využívá cvičebnu, obě třídy ZŠ s počítači, interaktivními tabulemi, pianinem a školní jídelnu a zahradu. Navštěvuje též Obecní knihovnu, která sídlí v budově Obecního úřadu.

Školní družina je součástí I. třídy (1.,2. ročník) . Je vybavena standardním nábytkem, pomůckami, stolními hrami, stavebnicemi, časopisy, počítači, odpočinkovým koutkem s kobercem. V družině je dostatek nástěnek a tabulí pro výzdobu a výstavu dětských prací. Výzdoba je mobilní, žáci se na ní podílejí.

Všichni jsou vedeni k šetrnému zacházení s veškerým zařízením a pomůckami, k dodržování hygienických návyků.

K pobytu venku využíváme zahradu a obecní fotbalové hřiště. Žáci jsou každoročně poučeni o dodržování bezpečnosti při činnostech v budově školy, přilehlých prostorách a pobytu venku.

Stravování dětí probíhá ve školní jídelně , kde je zajištěn i pitný režim ve spolupráci se školní kuchyní.

2.1 Provozní doba ve školní družině :

Ranní družina: 6.15 – 7.15 hodin

Hlavní provoz: 12.00 – 15.00 hodin

2.2 Řízení školní družiny

Přihlašování a odhlašování žáků školní družiny se děje formou standardizovaných zápisných lístků.

Spolupráce s rodiči probíhá písemnou formou a telefonicky.

Činnost školní družiny řídí ředitelka školy, která eviduje pracovní dobu vychovatelky, doporučuje účast DVPP, kontroluje vedení dokumentace, koordinuje činnost vychovatelky podle plánu činnosti a potřeb školy.

2.3 Materiální podmínky

Školní družina má k dispozici jednu třídu ZŠ, která je vybavena standardizovaným nábytkem, pomůckami, stolními hrami, potřebami pro výtvarné a pracovní činnosti, počítači, CD přehrávačem, pohovkou, kobercem, knihovničkou, dataprojektorem a notebookem. Pro sportovní činnosti využíváme cvičebnu, zahradu a fotbalové hřiště. Z dalších prostor školy družina využívá i druhou třídu ZŠ, která je vybavena pianinem a interaktivní tabulí. Dětem je zajištěn pitný režim.

2.4 Ekonomické podmínky

Úplata ve školní družině činí 100.-Kč za měsíc. Vybírá se vždy předem za každé pololetí zvlášť - buď v hotovosti u pokladní školy, či bezhotovostním převodem na účet školy. Vybraná částka je použita na provozní náklady školy.

Spotřeba tepla a světla je hrazena v rámci rozpočtu pro ZŠ. Prostředky na mzdu vychovatelky sleduje ředitelka školy a jsou poskytovány krajským úřadem.

2.5 Personální podmínky

Ve školní družině pracuje jedna vychovatelka. Vychovatelka se každoročně podílí na přípravě školních akcí (vánoční besídka, karneval, soutěže, výlety ...). Účastní se pravidelných schůzek vedení školy, spolupracuje s učiteli ZŠ i MŠ, i s nepedagogickými pracovníky školy.

2.6 Psychosociální podmínky

Vychovatelka ŠD se snaží o navození příjemné, přátelské atmosféry a příznivého sociálního klimatu – otevřenost a partnerství mezi dětmi v komunikaci. Děti jsou vedeny ke vzájemné úctě, toleranci a empatii. Jedním z prostředků je např. pomoc starších dětí mladším při hrách a organizaci zájmové činnosti.

2.7 Spoluúčast rodičů

Rodiče jsou průběžně informováni o činnosti ŠD a spoluúčastní se některých akcí pořádaných ŠD. Naším cílem je spoluúčast rodičů na činnosti ŠD ještě více posílit.

2.8 Bezpečnost a ochrana zdraví

Při zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví dětí ve školní družině se zaměstnanci řídí směrnicí vydanou ředitelkou školy. Na začátku školního roku jsou všechny děti poučeny o bezpečném chování během pobytu ve ŠD a je o tom učiněn záznam v dokumentaci. Případné úrazy jsou zapisovány do knihy úrazů, společně se ZŠ. S tím souvisí zajištění dostupnosti prostředků první pomoci, kontaktem na lékaře i praktická dovednost vychovatelky poskytnout první pomoc. Dále je ochrana zdraví dětí zajištěna častým větráním, pobytem na čerstvém vzduchu, zajištěním pitného režimu, čistotou prostor a vhodným nábytkem, který svou velikostí respektuje požadavky na zdravý vývoj dětí. V zimním období se klade důraz na zajištění tepelné pohody v prostorách ŠD.

Žák nesmí být diskriminován podle rasy, barvy pleti, pohlaví, jazyka, náboženství, sociálního původu, majetku. Žáka je třeba chránit před tělesným a duševním násilím, urážením. Ve vztahu k dětem je třeba postupovat v souladu s Úmluvami o právech dítěte.

3. Cíle a zásady školní družiny

Úkolem školní družiny a především pak vychovatele je vést děti k takovému způsobu odpočinku, rekreace a zájmové činnosti, která odstraní únavu, napětí z vyučování a přispěje k orientaci dětí na rozmanité druhy činností podle jejich individuálních zájmů a schopností :

- snažit se, aby prostor ŠD byl pro všechny příjemný, vytvářet vhodné klima;
- podporovat citlivé vztahy k lidem, přírodě;

- rozvíjet pohybové schopnosti dětí a učit je chránit si své zdraví;
- vést ke schopnosti spolupráce a respektování druhého;
- rozvíjet schopnosti, dovednosti, tvořivost a estetické vnímání při zájmových činnostech; zájmové vzdělávání probíhá formou zájmových, spontánních činností, odpočinku a relaxace, výchovou, hrou, učením a individuální prací.
- vytvářet podmínky pro vzdělávání žáků se SVP

4. Obsah a formy činnosti v ŠD

Náplň činnosti ve ŠD je převážně stanovena takto:

- **činnosti pravidelné, výchovné, vzdělávací a zájmové**
- **příležitostné akce,**
- **nabídka spontánních aktivit.**
- **činnosti osvětové včetně shromažďování a poskytování informací pro žáky**
- **činnosti vedoucí k prevenci rizikového chování**
- **individuální práce, zejména vytvářením podmínek pro rozvoj nadání žáků**

Pravidelná činnost je dána týdenní skladbou zaměstnání a probíhá v čase stanoveném řádem ŠD. Příležitostná činnost spočívá v návštěvách akcí pořádaných obcí, organizováním školních akcí – sportovních, vědomostních či akcí navazujících na projekty školy. Otevřená nabídka spontánních činností využívá hraček a her, které jsou k dispozici ve ŠD, možnosti práce s různými materiály, četba, poslech písniček a pohádek.

Školní družina umožňuje odpočinkové činnosti a přípravu na vyučování.

Děti mají možnost navštěvovat různé kroužky (vždy aktuální na každý šk. rok):

kroužek angličtiny s lektorkou z Jazykové školy, taneční kroužek, hra na hudební nástroj (flétna, piano) a sboreček,...

4.1 Obsah vzdělávání, vzdělávací oblasti

Člověk a příroda

Děti se seznámí s rozmanitostí a proměnlivostí přírody živé i neživé. Učí se kladnému vztahu k přírodě a všemu, co k ní patří. Vycházíme ze znalostí získaných při školním vyučování a dále je rozšiřujeme.

Formy – mluvené slovo, internet, malování, kresba, práce s přírodninami, vycházky.

Činnosti – didaktické hry s přírodními motivy, práce s přírodním materiálem, pozorování přírody: pozorování živočichů na suchu i ve vodě, pozorování stojaté i tekoucí vody, změny v přírodě během roku, zpracování témat různými výtvarnými technikami.

Lidé kolem nás

Děti se učí společenskému chování, toleranci, empatii, vzájemné úctě, komunikaci slovní i nonverbální. Setkávají se s druhými lidmi, dospělými i svými vrstevníky. Dodržují pravidla stolování, mezilidské komunikace.

Formy – pozorování, rozhovor, hra, návštěvy kulturních zařízení a historických památek.

Činnosti – společenské hry, kvízy, vycházky, malování, stolování ve školní jídelně.

Člověk a čas

Těžištěm naplňování této oblasti je především budování správného denního režimu, děti se učí přesnosti, dochvilnosti, schopnosti odhadovat čas, vytváření pravidelných návyků, správnému a účelnému využívání volného času.

Formy – mluvené slovo, poslech pohádek, hra.

Činnosti – společenské a stolní hry, soutěže, hádanky, práce s encyklopedií a s počítačem.

Člověk a jeho zdraví

Žáci poznávají sami sebe, získávají poučení o zdraví, nemocech, prevenci a odpovědnosti za své zdraví. Pečují o svou osobní hygienu, předcházejí úrazům, dbají o bezpečnost svou i druhých.

Formy – mluvené slovo, besedy, práce s encyklopedií.

Činnosti – sestavování desatera zásad péče o zdraví, malba (ovoce, zelenina), vystřihování, modelování, vědomostní soutěže, vycházky, hygiena před jídlem, oblečení, rozhovor: předcházení úrazům.

V rámci pedagogického procesu ve ŠD se prioritně zaměřujeme na rozvoj následujících **klíčových kompetencí**:

Kompetence k řešení problémů

Dokáže samostatně vyřešit problém, nebo dokáže požádat o pomoc druhého.

Nenechá se odradit případným nezdarem a hledá další řešení.

Všímá si problémů druhých, umí nabídnout řešení.

Uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí.

Umí vyhledat informace k řešení problémů.

Umí využít svých znalostí, zkušeností a dovedností.

Chápe, že vyhýbání se problémům, není řešení.

Kompetence komunikativní

Umí se souvisle vyjádřit mluveným slovem.

Nebojí se vyjádřit svůj názor.

Naslouchá názorům druhých, rozumí jim a respektuje je.

Dokáže vést dialog.

Využívá získané dovednosti ke spolupráci.

Umí pracovat s informacemi.

Vyjadřuje se kultivovaně.

Dokáže vhodně argumentovat a obhájit své názory.

Dokáže prezentovat sebe sama a svoji práci, slovním projevem.

Kompetence sociální

Spolupracuje v kolektivu.

Vyjadřuje své názory.

Umí jednat s dospělým i s vrstevníky.

Je ohleduplný k okolí a ochotný pomoci druhým.

Umí přijímat názory druhých, respektuje je a spolupracuje při řešení problémů.

Zná možnosti jak vědomě zvládat své emoce a sebereflektuje na ně.

Má upevněny hygienické návyky.

Kompetence občanská

Respektuje druhé.

Respektuje odlišnosti – osobní, kulturní, náboženské atd.

Dokáže v tísni pomoci - přiměřeně okolnostem.

Dokáže odolat nátlaku druhých, i větší skupiny, v situacích se kterými nesouhlasí.

Dokáže odolat psychickému nátlaku.

Uvědomuje si, že za své činy má odpovědnost.

Zná svá práva a povinnosti.

Dokáže vyhodnotit situaci, dle svých možností.

Chápe a vnímá tradice, historii a kulturu.

Je ohleduplný k přírodě.

Uvědomuje si hodnotu majetku svého i jiných osob.

Kompetence pracovní

Používá bezpečné pracovní pomůcky a vybavení.

Dokáže pracovat podle instrukcí a návodu.

Váží si práce své i ostatních.

Reaguje na potřeby a pomoc druhých.

Chrání zdraví své i druhých.

Svým pracovním přístupem se snaží chránit zdraví své i druhých.

Dokáže své dovednosti a výsledky své práce nabídnout jiným.

Je ohleduplný k přírodě a lidem kolem sebe.

Umí udržovat pořádek ve svých věcech a na svém pracovním místě.

Umí zhodnotit práci svou i druhých.

Umí dokončit a vyhodnotit úspěšnost své práce.

Při rozvíjení dovedností respektujeme u účastníků zájmového vzdělávání jejich individualitu a výstupy z činností směřujeme přiměřeně jejich věku, možnostem a okolnostem.

4.2 Výchovně vzdělávací činnosti školní družiny

Oddělení ŠD pracuje podle týdenní skladby zaměstnání, která obsahuje činnost odpočinkovou, rekreační, společenskovední, společensky prospěšnou, sportovní, přírodovědnou, pracovní technickou a esteticko-výchovnou.

Odpočinková

- odpočinkové hry na koberci
- stolní a společenské hry
- vyprávění a předčítání
- poslech hudby, videoprogram, DVD
- počítačové hry
- práce s dětskými časopisy, knihami

Rekreační

- denní vycházky
- tvořivé konstruktivní a tematické hry
- řízené společenské hry ve ŠD a přírodě
- soutěže, kvízy, hádanky
- hry na fotbalovém hřišti

Pracovní technická

- práce s papírem, textilem (obkreslování, stříhání, vystřihování, lepení, šití, vyšívání, vytrhávání, proplétání, skládání)
- práce s přírodním materiálem (sběr, příprava, výroba)
- montážní a demontážní práce s polytechnickými stavebnicemi
- výroba drobných dárků

Přírodovědná

- vycházky do přírody (pozorování změn v přírodě, ptactva, zvěře)
- ochrana přírody, chování v lese
- péče o zvěř a ptactvo
- péče o pokojové rostliny
- pozorování květin, stromů, keřů, ovoce, zeleniny, hub
- sběr přírodnin

Společenskovední

- seznamování s významnými budovami ve městě a na vesnici (vycházky, kvízy)
- lidové tradice – Velikonoce, Vánoce
- hry: kolem světa točí

Estetickovýchovná

- kresba tužkou, tuší, křídou, pastelkami, voskovkami, fixy
- koláže
- malba vodovými a temperovými barvami
- poslech hudby

Společensky prospěšná a sebeobslužná

- úklid svého pracovního místa
- dodržování pořádku ve všech prostorách
- péče o květiny
- výzdoba
- hodnocení činnosti a chování
- prezentace školní družiny formou tematických výstav

Sportovní

- pohybové, míčové, závodivé hry
- vycházky do přírody s překonáváním překážek, terénní běhy
- sezónní činnosti (sáňkování, bobování)
- dopravní výchova
- spontánní činnosti (švihadlo, gummy, obruče, lano)

5. Předpokládané činnosti i akce ŠD

Září

organizační záležitosti (přihlášky, režim ŠD, poučení o bezpečnosti), začlenění nových žáků, výzdoba školy – podzim, výroba ovoce z papíru, společná výroba podzimáčka, sběr a poznávání přírodnin, procházky do přírody a pozorování změn, besedy s žáky o zvířatech a rostlinách, pranostiky, míčové hry na zahradě, stavení hradů na pískovišti.

Říjen

poznávání listů a jejich kresba, využití plodů a listů v zájmové činnosti, výstavka ovoce a zeleniny, výroba pohledů a záložek, úklid školní zahrady (hrabaní listí, sběr větví, ořechů), podzimní vycházky, míčové hry v tělocvičně, modelování, stolní hry.

Listopad

povídání a hledání zajímavostí o Halloweenu, kreslení. Stavba z kostek, obtisky z korku a brambor, míčové hry, kvízy i křížovky, počítačová chvilka, začneme s výrobou výzdoby na Vánoce a Vánoční koncert v kostele.

Prosinec

výroba vánoční výzdoby, dárečků, přáníček, povídání o Adventu, vycházky po okolí, čtení pohádek, zdobení perníčků, využití sněhu a ledu pro zimní sporty.

Leden

vyprávění dětí o Vánočních prázdninách, zima a zimní sporty v dětských kresbách, vycházky do okolí, využití sněhu k bobování, hádanky, kvízy, křížovky, práce s knihou a časopisem, vyhledávání zajímavostí na PC, míčové hry v tělocvičně.

Únor

příprava na maškarní bál, vyhledání na PC vše o masopustech, práce s látkou a korálky, vyšívání, vodové a prstové barvy, stolní a míčové hry.

Březen

vycházky a pozorování přírody, jarní výzdoba oken po škole, kreslení jarních květin, použití těstovin na výrobu náhrdelníků, počítačová chvilka, čtení časopisů, koláže.

Duben

velikonoční téma, malování, práce se skořápkami, pozorování proměn přírody, pole a les, zvířata a lidé, vystřihování, stolní hry, práce na počítači.

Květen

příprava dárečku ke dni Matek, kresba křídou, využití zahrady, osázení záhonků, výroba jarního prostírání, výroba dárků pro děti v MŠ, hry na fotbalovém hřišti.

Červen

soutěže ke Dni dětí na zahradě či hřišti, dopravní soutěže (znalost značek, pravidel), společné foto a výroba rámečku, míčové hry na zahradě, uklízení třídy, rozloučení se školním rokem (opékání buřtů, loučení a zpívání).

6. Plán evaluačních činností ve ŠD

Cílem evaluačních činností je ŠVP neustále doplňovat, obměňovat a pozměňovat ve prospěch žáků navštěvujících ŠD.

6.1. Kriteria hodnocení

- Uplatnění fantazie, nápaditost a tvořivost.
- Aktivní přístup a nasazení.
- Originalita projevu.
- Průběh tvůrčího procesu.

6.2. Druhy hodnocení

- Sebehodnocení.
- Prostřednictvím komunikativních kruhů – spolužáky.
- Individuálně – vychovatelkou.

Hodnocení nesmí zraňovat, ale motivovat k dosahování lepších výsledků, podporovat a posilovat kladný vztah žáka k vlastnímu zájmovému vzdělávání a rozvíjet jeho osobnost.

6.3. Hodnocení dětí ve školní družině

Žáky hodnotíme průběžně – ústně a příležitostně i písemně do notýsku nebo žákovské knížky. Každý žák si může vést PORTFOLIO, ve kterém shromažďuje provedené práce a tak dokumentuje své schopnosti.

6.4. Autoevaluace školní družiny

Cílem naší autoevaluace je zhodnocení práce školní družiny. Uskutečňujeme rozhovory, skupinové diskuse, zjišťujeme spokojenost rodičů a dětí dotazníky.

Naše pravidla

- ▶ **úcta a zdvořilost k druhému**
- ▶ **potřeba naslouchat si**
- ▶ **nesnižovat důstojnost druhého**
- ▶ **klidné prostředí**
- ▶ **sebeovládání**
- ▶ **mluví jen jeden**
- ▶ **nezaměňovat dialog s monologem**

- ▶ **upřímnost a pravdivost**
- ▶ **tolerance a respekt k druhému**
- ▶ **trpělivost**
- ▶ **snaha o dobrou náladu**
- ▶ **ochota a zájem, empatie**
- ▶ **dodržovat osobní zónu**
- ▶ **nesnažit se mít poslední slovo**

7. Závěr

Snažíme se společně s žáky vytvářet hranice správného chování. Oceňujeme je, dáváme žákům prostor pro jejich názor a řešení problémů ve věcech, které se jich týkají. Dáváme žákům možnost výběru a především nehodnotíme osobnost žáka, ale jeho výkon. Neustále žáky motivujeme.

Abychom svěřeným žákům lépe rozuměli, stačí si představit, že jsme žákem, který slyší naše slova. Nezbytnou podmínkou úspěšné výchovy je nejen láska, ale také respektování osobnosti dítěte a jeho vlastních potřeb.

Přejeme si, aby z žáků vyrostli šťastní, úspěšní a tvořiví lidé, kteří budou schopni zvládnout běžné i náročné životní situace, se smyslem pro zodpovědnost.

Pro rozvoj řady kompetencí je zapotřebí pravidelný a dlouhodobý styk s vrstevníky a dalšími lidmi. Pro život se potřebujeme naučit domluvit se, vycházet spolu a spolupracovat s nejrůznějšími lidmi – nejen s těmi blízkými a s přáteli, ale i s lidmi, kteří se od nás odlišují co do schopností, chování, zvyků, vzhledu, temperamentu, zájmů...a s nimiž si třeba úplně „nepadneme do oka“. Ideálním prostředím, kde se to žáci mohou učit, je věkově různorodá skupina dětí ve školní družině.

Veřejné součásti ŠVP ŠD:

směrnice - vnitřní řád ŠD, úplata ŠD.

Mgr. Jana Vávrová, zástupkyně ředitelky školy

V Lužanech, 28.8.2014